

Tapuiten in het NHD 2019

Tapuiten in het NHD 2019

H. Herman van Oosten

Foto voorkant: het paartje in de Mosvallei, april 2019 (Vogelduin)

Wijze van citeren

Van Oosten H.H. 2019. Tapuiten in het NHD 2019. Rapport Oenanthe Ecologie, Wageningen.

Oenanthe Ecologie is niet aansprakelijk voor gevolgschade, noch voor schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de opstellers van dit rapport; opdrachtgevers vrijwaren de opstellers van dit rapport alsmede Oenanthe Ecologie van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Overname van gegevens uit dit rapport is uitsluitend toegestaan met bronvermelding

Introductie

De tapuitenpopulatie in het Vogelduin is recent geslonken van 24 paar in 2011 naar nog maar drie in 2017 en twee in 2018. De snelle afname is deels te danken aan predatie van nesten door vossen; in sommige jaren worden tot 60% van de nesten gepreëdeerd (Van Oosten *et al.* 2015, Van Oosten 2018). Bij tapuiten wordt populatiegroei voor een groot deel gereguleerd door het aantal jongen dat uitvliegt, omdat volwassen tapuiten maar een jaar of twee oud worden. Wanneer het aantal uitgevlogen jongen erg klein is zal de populatie dus afnemen. Bovendien vindt geen immigratie uit andere populaties plaats (Van Oosten *et al.* 2015, 2016). Hierdoor staat de Vogelduinpopulatie op zichzelf en staat of valt die met het aantal uitgevlogen jongen en de overleving daarvan tot het volgend jaar.

Om nestpredatie te voorkomen zijn in de winter van 2018 nestkasten voor tapuiten geplaatst in het Vogelduin. Ook zijn tientallen nestkasten geplaatst in andere, ogenschijnlijk geschikte, duinterreinen elders in het NHD. Mogelijk komen tapuiten in sommige terreinen niet voor vanwege gebrek aan geschikte broedholten; door het plaatsen van nestkasten is dit probleem opgelost. Mogelijk worden tapuiten zo verleid die terreinen te herkoloniseren en niet door te vliegen naar noordelijker broedplaatsen in de Kop van Noord-Holland of de Waddeneilanden. In 2018 werden de nestkasten niet gebruikt door tapuiten.

Dit beknopte rapport doet verslag van de bevindingen van 2019: zijn de nestkasten gebruikt en hoe was het broedseizoen van de tapuit in het Vogelduin?

Eerste tapuitennest in een nestkast: nest 1 van de Mosvallei (Vogelduin, april 2019)

Resultaten

In 2019 hebben drie vrouwtjes een of meerdere broedpogingen gedaan in het Vogelduin en directe omgeving, dus een meer dan in 2018.

- **Paar 1** broedde in de Bernardlaan (BLN), in een tapuitennestkast (nummer TK 4). Op 29 mei werd nestbouw waargenomen, op 4 juni werden minimaal 6 eieren gevoeld. Helaas werd op 14 juni het vrouwtje in vergaande staat van ontbinding dood aangetroffen op het nest, terwijl 6 eieren nog in de nestkom lagen. Het is onbekend waardoor zij om het leven is gekomen. Beide vogels waren ongeringd (!).
- **Paar 2** broedde in de 'Mosvallei' (MV) langs de Vleuose Weg in het Vogelduin. Ook dit paar broedde in een tapuitennestkast (nummer TK 11), waarin twee nesten werden grootgebracht. Beide vogels waren gekleurringd (tabel 1).
Nest 1. Op 18 april werd nestbouw waargenomen, op 2 mei waren 2 eieren aanwezig, op 28 mei werden 7 jongen geringd (alle eieren waren uitgekomen) en deze zijn allemaal uitgevlogen.
Nest 2. Op 18 juni waren 5 eieren aanwezig, op 5 juli zijn de 4 jongen geringd (1 ei niet uitgekomen) en ook deze 4 jongen zijn uitgevlogen. Dit paar heeft dus 11 jongen doen uitvliegen.
- **Paar 3** deed een eerste broedpoging in de vallei onder uitkijkpunt Hooge Toren (UD). Op 13 mei werd het nest gelokaliseerd, maar op 21 mei werd het nest niet meer bezocht en werd ook de vrouw niet meer waargenomen. Het nest zat te diep en de inhoud is niet gecontroleerd. Ik nam aan dat deze vrouw was gepredeerd omdat ik haar ondanks regelmatige bezoeken niet meer terugzag. Groot was mijn verbazing (en ook mijn frustratie!) toen Roy Slaterus mij meldde dat er ongeringde jonge tapuiten werden gevoerd aan de zuidrand van De Kil, waar ook 5 nestkasten liggen! Roy heeft 3 uitgevlogen jongen waargenomen (ik neem aan dat het er meer kunnen zijn geweest). Op 3 juli heb ik er 2 waargenomen die werden gevoerd door de dood-gewaande vrouw. Het nest (zonder achtergebleven eieren) zat ook bij dit paar in een nestkast (nummer TK 21)!

In totaal zijn er minimaal 14 jongen uitgevlogen in het Vogelduin en directe omgeving. In 2018 zijn er minimaal 8 uitgevlogen.

Samenvattend: het is goed nieuws dat de vosbestendige nestkasten in gebruik zijn genomen en dat er wat meer jongen zijn uitgevlogen dan in 2018. Wie weet is de weg naar herstel ingeslagen, hoewel de populatie nog steeds buitengewoon kwetsbaar is. Eens te meer reden om alle nestkasten langs te lopen voor eventuele reparaties en schoonmaakwerk, voordat broedseizoen 2020 begint.

Tabel 1. Samenvatting nestinformatie.

territorium	vrouw: ringdatum, lokatie	man: ringdatum, lokatie	# nesten	# succesvol	# uitgevlogen juvenielen	bijzonderheden
BLN	Ongeringd	Ongeringd	1	0	0	Vrouw dood op nest (6 ei). Man: mogelijk zelfde vogel die sinds 2016 ongeringd is in UD. In 2018 dus ook eerst in UD, later BLN. Geboren 2015. In nestkast.
MV	Texel, nestjong 2018	30 mei 2017, als nestjong in het zuidelijk deel van de Bernardlaan (Vogelduin)	2	2	11	Vrouw als nestjong op Texel geringd in 2018 door Frank Majoor. In nestkast.
UD	30 mei 2017, zus van man van MV! (Vogelduin)	Ongeringd	2	1	3+	Eerste nest Hoge Toren in konijnenhol, 2 ^e nest in nestkast De Kil.

Geraadpleegde literatuur

Van Oosten H. 2018. De Tapuit. Atlas Contact, Amsterdam.

Van Oosten HH, Van Turnhout C, Hallmann CA, Majoor F, Roodbergen M, Schekkerman H, Siepel H. 2015. Site-specific dynamics in remnant populations of Northern Wheatears *Oenanthe oenanthe* in the Netherlands. *Ibis* 157:91-102.

Van Oosten HH, Mueller JC, Ottenburghs J, Both C, Kempenaers B. 2016. Genetic structure among remnant populations of a migratory passerine, the Northern Wheatear *Oenanthe oenanthe*. *Ibis* 158:857-867.

Oenanthe Ecologie

Hollandseweg 42
6706 KR Wageningen

E herman_vanoosten@yahoo.co.uk
T 06-20076423

